

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3478/2022
08.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Драгољуб Палевић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“, Београд, утврђења, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5031/21 од 23.12.2021. године, у седници одржаној 08.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5031/21 од 23.12.2021. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 849/2019 од 16.06.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе као у поднеску од 23.03.2021. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и утврђено да је тужилца код туженог дана 09.02.2018. године засновала радни однос на неодређено време, што је тужени дужан признати, док је у преосталом делу тужбени захтев одбијен као неоснован, а којим је тужилца тражила да се утврди да је код туженог дана 01.07.2017. године засновала радни однос на неодређено време до 08.02.2018. године. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и као незаконита поништена одлука туженог од 19.03.2021. године по основу које је тужилци отказан уговор о обављању привремених и повремених послова од 17.12.2020. године и обавезан тужени да тужилцу врати на рад. Ставом четвртим изреке, утврђено је да је тужба повучена у делу којим је тужилца тражила да се утврди да су уговори о обављању привремених и повремених послова од 01.02.2016. године па надаље појединачно назначени овим ставом изреке, а закључени између туженог и тужилце ништави и као такви не производе правно дејство, као и евентуални тужбени захтев тужилце којим је тражила да се обавезе тужени да са тужилцом закључи уговор о раду на неодређено време ради обављања послова Ставом петим изреке, обавезан је

тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 156.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 5031/21 од 23.12.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу става другог изреке којим је утврђено да је тужилца код туженог дана 09.02.2018. године засновала радни однос на неодређено време и тужбени захтев тужилце у том делу је одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке и одбијен тужбени захтев тужилце којим је тражила да се као незаконита поништи одлука туженог од 19.03.2021. године, на основу које је тужиљи отказан уговор о обављању привремених и повремених послова од 17.12.2020. године и да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад, као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке првостепене пресуде и одбијен захтев тужилце којим је тражила да јој тужени накнади трошкове поступка у износу од 156.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужилца да туженом накнади трошкове поступка по жалби у износу од 3.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремену изјавила тужилца због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану одлуку на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 18/20) Врховни суд је утврдио да је ревизија тужилце неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка предвиђена одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, нити има других битних повреда одредаба парничног поступка на које се само формално ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је у периоду од 01.02.2016. године до 31.03.2021. године била радно ангажована код туженог по основу више сукцесивно закључених уговора о обављању привремених и повремених послова. По овим уговорима је, за све време ангажовања код туженог, тужилца обављала послове - ..., који су систематизовани Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији код туженог. Тужилца између закључених уговора није имала прекид у раду, а радни однос јој је престао 31.03.2021. године на основу оспорене одлуке туженог од 19.03.2021. године због истека рока на који је заснован.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су се стекли услови за примену одредбе члана 32. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 ... 75/14), у вези са чланом 37. истог закона, те да је тужилца код туженог засновала радни однос на неодређено време, без обзира што је у уговорима о привременим и повременим пословима мењан назив и послови радног места (утврђено је да је тужилца у утуженом периоду обављала исте послове радног места ...), као и да је овај статус стекла 09.02.2018. године, а што истовремено оспорену одлуку туженог од 19.03.2021. године чини незаконитом.

Другостепени суд је, одлучујући о жалби туженог преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. Према оцени другостепеног суда на правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно применио материјално право и то одредбу члана 27е став 34. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“ број 108/13...72/19), који је у утуженом периоду био на снази. Према становишту другостепеног суда тужила спада у категорију нових лица, са којима тужени није могао да заснује радни однос на неодређено време, због чега нема услова ни за преображај радног односа. Тужили је радни однос код туженог престао по сили закона истеком рока на који је заснован, у смислу члана 175. тачка 1. Закона о раду, што је оспореном одлуком туженог од 19.03.2021. године само констатовано.

Према оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је тужбени захтев тужиле одбио и то из разлога наведених у образложењу побијане пресуде.

Чланом 197. став 1. Закона о раду, прописано је да послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години закључити уговор о обављању привремених и повремених послова. Законско ограничење трајања привремених и повремених послова не може се према наведеној одредби продужавати. Даље, одредбом члана 37. став 1. Закона о раду прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја за време трајања тих потреба. Ставом два истог члана предвиђено је да послодавац може закључити један, или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који, са прекидима, или без прекида, не може бити дужи од 24 месеца. Ставом шест наведеног члана 37. предвиђено је да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона, или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време.

Одредбом члана 27е став 34. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“ број 108/13...72/19), прописано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године. Чланом 105. истог закона, прописано је да ако су одредбе других закона односно прописа, у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Према налажењу Врховног суда, правилно је оценио првостепени суд да су у конкретном случају уговори о обављању привремених и повремених послова закључени противно цитираној одредби члана 197. став 1. Закона о раду, које је заправо првостепени суд све третирао као један уговор о раду на одређено време, а које је свакако дуже од 24 месеца и противно је члану 37. став 2. Закона о раду. Међутим, правилно је другостепени суд закључио да се у односу на тужено јавно предузеће примењују одредбе о забрани заснивања радног односа прописане Законом о буџетском систему, које првостепени суд није имао у виду приликом одлучивања.

По оцени Врховног суда, а супротно ревизијским наводима, норме Закона о буџетском систему су *lex specialis* и дерогирају норме Закона о раду (у конкретном

случају одредбу члана 37.), што произлази и из члана 105. Закона о буџетском систему. Дакле, нема места примени одредбе члана 37. Закона о раду, на који се првостепени суд позвао у прилог основаности тужбеног захтева, јер се њеној примени супротставља одредба члана 27е став 34. у вези са чланом 105. Закона о буџетском систему. Прописима којима се ограничава број запослених на неодређено време императивног су карактера. Полазећи од тога и у конкретном случају се имају применити одредбе Закона о буџетском систему, па како је истим било забрањено запошљавање нових лица у јавном сектору ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим у изузетним случајевима (уз сагласност надлежног органа Владе), то је правилно побијаном одлуком одбијен тужбени захтев тужиље, јер није могло доћи до преображаја радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време у смислу члана 37. Закона о раду. Са тим у вези су неосновани наводи ревизије да се тужиља не може сматрати „новим лицем“ и да не тражи заснивање новог радног односа већ утврђивање постојећег радног односа на неодређено време, када је тужиља ступила на рад за време важења Закона о буџетском систему, те свакако није ни могла засновати радни однос на неодређено време дана 09.02.2018. године. Следом наведеног, законита је одлука туженог од 19.03.2021. године којом је само констатовано да је тужиљи престао радни однос због истека рока на који је заснован, јер исто има само деклараторни карактер.

С обзиром на напред изложено, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, а како се осталим наводима ревизије не доводи у питање правилност побијане одлуке, Врховни суд је одлучио као у изреци применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Одбијен је захтев тужиље за накнаду ревизијских трошкова имајући у виду да по ревизији није успела, а у смислу члана 153. у вези члана 165. ЗПП.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**